

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2009-2010

Anàlisi musical

Sèrie 2

Qualificació				
Exercici 1	1	1		
		2		
		3		
		4		
		5		
	2			
Exercici 2	1			
		2		
		3		
		4		
		5		
Exercici 3	1			
		2		
		3		
		4		
		5		
		6		
		7		
		8		
		9		
		10		
Qualificació final				

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Exercici 1

[4 punts]

Anàlisi formal-estructural

[3 punts. Cada apartat val 0,6 punts. Per cada error en els quatre primers apartats es descompten 0,3 punts. Per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

En relació amb la peça que sentireu, trieu la resposta correcta en cadascuna de les quatre primeres qüestions. En la qüestió 5, feu un breu comentari. Abans de començar, llegiu el text de la peça.

Text de la peça

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion:

Dominare in medio inimicorum tuorum.

Traducció al català

Des de Sió, el Senyor estendrà el ceptre del teu poder:

Dominaràs enmig dels teus enemics.

1. El text d'aquesta peça
 - a) pertany a un llibret d'una òpera barroca.
 - b) està extret de l'ordinari d'una missa renaixentista.
 - c) està extret d'un poema profà en llatí i pertany a una cantata del període clàssic.
 - d) és un fragment d'un psalm i pertany a una cantata barroca.
2. En aquesta peça,
 - a) la intèrpret solista comença a cantar tot just després que els instruments hagin marcat l'accent fort d'un compàs ternari.
 - b) l'entrada de la intèrpret solista coincideix amb la pulsació forta d'inici d'un compàs binari.
 - c) l'entrada de la intèrpret solista no segueix cap normativa. Es produeix lliurement perquè en aquella època es deixava improvisar lliurement el cantant.
 - d) l'entrada de la intèrpret solista té un començament anacrúsic.
3. En aquesta peça,
 - a) se sent en un moment determinat un instrument de vent que reforça la cantant.
 - b) tots els instruments són de corda i no hi apareix cap instrument de teclat.
 - c) la cantant és una contralt que està substituint la veu d'un castrat.
 - d) els instruments de corda estan sustentats per un instrument de corda polsada que fa l'harmonia.
4. En aquesta peça,
 - a) trobem una part instrumental que es va repetint i que rep el nom de *ritornello*.
 - b) la forma segueix l'esquema tripartit característic de l'*aria da capo*.
 - c) trobem una part instrumental que es va repetint i que rep el nom de *leitmotiv*.
 - d) la forma segueix l'esquema de tema en forma de variacions, en el qual el tema el fan els instruments i les variacions van a càrrec de la veu solista.

5. En aquesta peça hi ha una paraula del text que està subratllada musicalment i que es torna a sentir al final. De quina paraula es tracta? Per tal d'emfasitzar el significat d'aquesta paraula, el compositor adopta dos procediments fonamentals. Digueu quins procediments són i comenteu breument per què creieu que el compositor posa en relleu aquesta paraula i a què es refereix la lletra d'aquesta música.

Anàlisi estilística i del context

[1 punt. Els dos primers apartats valen 0,3 punts i els dos següents, 0,2 punts.]

Escriviu un comentari breu (entre cent i cent cinquanta paraules) sobre la peça que heu sentit, en què heu de tenir en compte els apartats següents:

- Forma.
- Estil: indiqueu dues característiques generals de l'estil d'aquesta peça.
- Gènere al qual pertany.
- Context: època, lloc (on va ser composta?) i destinació social (a quin públic estava dirigida, lloc on es devia interpretar i motiu pel qual creieu que va ser composta).

Exercici 2

[3 punts. Cada qüestió val 0,5 punts, llevat de la 5, que val 1 punt.]

Llegiu atentament aquest text. Després d'haver-lo llegit, contesteu les preguntes que es formulen a continuació. Procureu no repetir, llevat que es demani, les mateixes paraules utilitzades en el text. En total, el comentari hauria de tenir una extensió aproximada de dues-cents cinquanta paraules.

Entre tonalitat i atonalisme

La música és direcció. Transcorre en el temps i, encara que la seva aparença a vegades sigui estàtica, sempre es manifesta en relació amb l'expectativa de moviment. La música, inevitablement, és transcur. Es podria dir que és present continu o que, contràriament, no té present. En realitat, s'han dut a terme més investigacions a partir del producte (i de la producció musical) que no pas sobre la seva percepció. Però podríem assegurar que, en l'escolta de música, tot és record —passat: els sons ja transcorreguts, aquest tema que és evocat, el ritme que encara ressona en la ment— i expectativa —futur: això que, a partir del que és evocat, la ment es prepara a escoltar.

En el segle XVII, aproximadament, aquesta direccionalitat es va començar a consolidar a partir de la relació entre combinacions més o menys tenses entre sons. Les escales, organitzades com a relacions entre llocs respecte a la nota fonamental (i no entre els noms de les notes), i els acords formats sobre aquesta estructura permetien un sistema en el qual cada combinació possible de sons tenia una funció respecte a la nota fonamental, ja fos de repòs o de tensió. Una simplificació potser excessiva permetria dir que cada so inclou tots els altres —els seus harmònics. Però aquests harmònics no apareixen tots junts sinó en un ordre, en el qual tenen més pes —se senten més— els primers que se senten. En la mesura que la simultaneïtat es produeix entre sons els primers harmònics dels quals són comuns o tenen afinitat (consonància), aquest sincronisme, que dins del sistema tonal s'anomena *acord*, tendeix al repòs. Quan no hi ha harmònics comuns entre els que apareixen primer en els sons concurrents (dissonància), aquesta relació és més tensa i tendeix al conflicte.

Aquest sistema, anomenat *tonalitat funcional*, va ser precisat en el segle XVIII, en ple auge de la Il·lustració, pel compositor i teòric francès Jean-Philippe Rameau i estableix tota una sèrie de jerarquies entre sons, disposada perquè la successió de tensions i repòsos momentanis condueixi al repòs final i, sobretot, per a permetre la postergació i la dilació d'aquest repòs. Aquesta cadena de postergacions es farà més subtil, més complexa i elaborada al llarg del segle següent, fins a arribar a les portes de la seva dissolució.

Traducció feta a partir del text de
Diego FISCHERMAN. *La música del siglo XX*. Buenos Aires: Paidós, 1998

1. En el primer paràgraf, l'autor distingeix entre una obra musical en si mateixa i la percepció que se'n té. Expliqueu quina diferència hi ha entre tots dos conceptes.
2. Quina d'aquestes tres activitats mentals de la persona que escolta música té més a veure amb el present: concentrar-se, preveure o recordar? Per què?
3. Definiu els conceptes *escala major*, *escala menor mixta* i *escala pentatònica*. Escriviu-ne un exemple de cadascun a partir de la nota fa escrita en clau de sol en el primer espai del pentagrama. Escriviu les alteracions pertinents al davant de cada nota (utilitzeu el paper pautat adjunt).
4. En el segon paràgraf, l'autor parla dels sons harmònics. Definiu què són. Expliqueu quina relació tenen els sons harmònics amb l'acord tríada major (podeu utilitzar el paper pautat).
5. Segons apunta l'autor en el tercer paràgraf, la música del segle XIX es caracteritza per una dissolució progressiva del concepte de tonalitat. Comenteu breument aquesta afirmació. Coneixeu algun compositor del segle XIX que, a través de la seva obra, hagi posat en crisi la pràctica de la tonalitat funcional?

Blank manuscript paper with ten sets of five horizontal lines.

Exercici 3

[3 punts. Cada apartat contestat correctament val 0,3 punts. No hi haurà descomptes en cap cas.]

Escolteu amb atenció els deu fragments de música següents i trieu la resposta que considereu correcta entre les quatre que us proposem per a cada fragment.

1. **a)** Cantiga.
b) *Organum* paral·lel.
c) Cant gregorià.
d) Motet.
2. **a)** Renaixement.
b) *Ars antiqua*.
c) *Ars nova*.
d) Barroc.
3. **a)** Homofonia.
b) *Hoquetus*.
c) Polifonia imitativa.
d) *Organum* ornamentat.
4. **a)** Arpa.
b) Piano.
c) Llaüt.
d) Clavecí.
5. **a)** Melodia acompanyada.
b) Metal·lòfon.
c) Bordó.
d) Heterofonia.
6. **a)** Contrapunt.
b) *Riff*.
c) Baix continu.
d) Imitatiu.
7. **a)** *New age*.
b) *World music*.
c) *New wave*.
d) *House*.

8. *a)* Tiple.
b) Tenor.
c) Baríton.
d) Contratenor.
9. *a)* Txa-txa-txa.
b) *Free jazz*.
c) *Bachata*.
d) *Jazz llatí*.
10. *a)* *Dixieland band*.
b) Quintet de metalls.
c) Fanfàrria.
d) *Big band*.

Etiqueta del corrector/a

--	--

--	--

Etiqueta identificadora de l'alumne/a